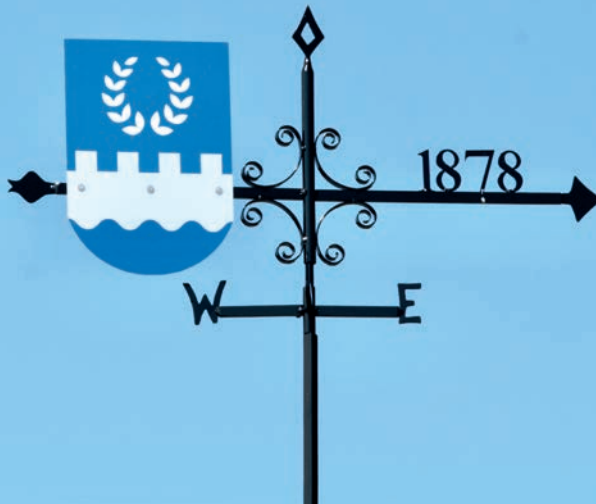

Laukkaset

Laukkaset

N:O 2/2022 Joulukuu

LAUKKASET SUKUSEURA ry:n jäsenlehti

27. vuosikerta

Osoite: Laukkasten Sukuseura ry
Heikki Laukkanen
Runonlaulajantie 123 Juva

SISÄLLYSLUETTELO

Pääkirjoitus.....	3
Vesireittejä vastavirtaan.....	4
Katsaus DNA-tutkimusten tilanteeseen.....	5
Antti Laukkanen, Laukkasten sukuseuran DNA-vastaava.....	5
Rovasti Heikki Laukkanen 1944–2022.....	7
Kutsu.....	9
Miten eli ja mihin uskoi savolainen Metsän kansa 1480 – luvulla?.....	10
Jäsenistölle.....	11
Enon Laukkaset - 40 vuotta sukuseuran toimintaa.....	16
Vanhan piirongin tarina.....	18
”Moijin” – Moinniemen hovin Rasalanmäen torppa.....	20
Laukkaset Maailmalla.....	23
Pielaveden Laukkasten kantaisän Heikki (Henric) Laukkasen jäljillä.....	24
SYÖMÄÄN, SYÖMÄÄN.....	28
Kinttaan Laukkasten alkujuuret.....	30
Kinttaan Laukkasten sukutapaaminen.....	33
Elämän ilo.....	36
Sukututkimusta.....	37
Laukkasten sukuneuvosto 2021-2024.....	39

Sukuseuran kotisivut osoitteessa: www.laukkaset.org

Vastaava toimittaja	Heikki Laukkanen
Toimituskunta	Leo Laakko, Antti Laukkanen, Heli Janhonen
Taitto	M&P Paino, Lahti
Etukansi	Savonlinnan Piojärvellä asuvan Aate Laukkasen piharakennuksen katoille suunnittelema ja toteuttama tilan tuuliviiri, jossa sukuvaakuna näkyvästi esillä. Aate Laukkanen oli ensimmäisen sukuneuvoston jäsen ja on nyt sukuseuran toiminnantarkasta Ajomies -patsas. Lusto metsämuseo Punkaharju
Takakansi	

Pääkirjoitus

puheenjohtaja
Heikki Laukkanen

Ihminen sodan jaloissa

Osallistuin syyskuun lopulla Mikkelissä Sodan ja rauhan keskus Muistin seminaariin, jonka otsakkeena oli ”ihminen sodan jaloissa”. Koko päivän seminaarissa pohdittiin tavallisten ihmisten kokemuksia, kohtaloita ja tuntemuksia sodasta, sen jättämästä pitkästä varjosta ihmisten elämään. Aihe on ajankohtainen. Monille tämän päivän tilanne Ukrainassa on nostanut pintaan omat ja sukujen muistot sodasta, evakkomatkasta ja elämän jatkumisesta uusissa olosuhteissa.

Seminaarin luennoitsijat olivat korkeatasoisia. Ehkä mieliinpainuvin ja minulle uusin näkökulma oli taiteen tehtävä ihmisten kokemusten tulkkinä. Monet kertovat omasta lähipiiristään, että isä – setä – veli ei ole kertonut mitään sodan tapahtumista. Kaikki se kokemusmaailma on jäänyt ”sisälle”. Samalla tavoin monien sodan jalkoihin jääneiden naisten tai lasten kokemukset ovat jääneet syvälle piiloon. Tavallisen ihmisen kokemukset ovat usein olleet rajuja; turvattomuutta, huonoja oloja, hylkäämistä ja toivottomuutta. Ja kaikkea tätä me seuraamme taas päivittäin mediasta. Ajattelimme, että toisen maailmansodan kokemukset viimeistään olisivat saaneet eurooppalaiset viisaammaksi. Mutta tämä ei näytä olevan totta. Seminaarin aloitti Kirjailija Sirpa Kähkönen. Hän on kirjoittanut Kuopio-sarjaan jo yhdeksän romaania ajallisesti Suomen sisällissodasta 1970-luvun alkuun. Hänen mikrohistorialliset romaaninsa antavat äänen maan hiljaisille.

Ne sanoittavat monia niitä tavallisten ihmisten sota-ajankin kokemuksia, joille ei ole puhekielessä sanoja tai joita ei haluta julki sanoittaa. Tähän tarvitaan kirjailijaa. Kähkönen kertoi, että hän haluaa kuvata esimerkiksi sodan aikaa ja saada sen ajan pienet ihmiset puhumaan heidän omalla ehdoillaan vaikkapa siellä Kuopion puukaupungin kaduilla. Oman suvun kokemukset ovat Kähkösellä tarinoiden taustalla.

Toinen mielenkiintoinen esitys oli kuvataiteilija Antero Kahilan neljä taulua Suistamon evakojen selistä. Mitä ihmisen selkä kertoo yli 60 vuotta evakkomatkan jälkeen – ”tulkintoja kehojen hiljaisuudesta”. Mitä taulut tai valokuvat ihmisen selästä kertovat hänen elämänsä kohtaloista? Kahila oli toteuttanut näyttelyn yhdessä runoilija Kirsi Poutasen kanssa. Kuvataiteella voidaan kertoa sellaisista historiaa, josta osaa on vaikea sanoittaa.

Monet kirjailijat ovat kuvanneet muistojen Karjalaa, sanoittaneet tavallisten ihmisten kokemuksia. Sodasta, evakkotiestä ja sopeutumista uusiin oloihin ovat myös Laila Hirvisaari – Hietamies, Eeva Kilpi, Anu Kaipainen ja Unto Seppänen antaneet monelle tavalliselle karjalaiselle äänen – olleet heidän tulkejojansa viime vuosisadan tapahtumista.

Toivon kaikille hyviä hetkiä taiteen piirissä. Tarvitsemme näitä tulkeja jatkossakin.

Heikki Laukkanen

Vesireittejä vastavirtaan

Laukkasten sukukirjaa VESIREITTEJÄ VASTAVIRTAAN on edelleen saatavana.

Kirjan saa nyt alennettuun hintaan 30 € + postitus 10 € eli toimitettuna 40 €.

Lisäksi 50 ensimmäiselle tilaajalle Laukkasten kolmiolippu kirjanmerkiksi.

Kirja on edelleen ajankohtainen. Se on oiva joululahja ja lahja syntymäpäiville tai vaikka nuorelle parille häälahjaksi.

Kirjat tilataan Leo Laakolta maksamalla summa Laukkasten Sukuseura ry:n tilille
F168 2212 1800 0665 48 ja ilmoittamalla Leo Laakolle. Viestikenttään merkitään: Kirjan nimi, oma nimi, osoite ja puhelinnumero.

Esim.
Vesireittejä vastavirtaan, Lasse Lukija, Kirjakatu 2, 12345 Sukuseutu, 0451234567

Tilausilmoitukset:
LEO LAAKKO
LATVAKUJA 2
16300 ORIMATTILA
0443237475
leo.laakko@gmail.com

Vesireittejä vastavirtaan

Katsaus DNA-tutkimusten tilanteeseen

Antti Laukkanen, Laukkasten sukuseuran DNA-vastaava

Kuten lehtemme aiemmissa numeroissa on kerrottu, sukuhaarojemme alkuperää ja yhteyksiä on pyritty kartoittamaan mahdollisimman kattavin DNA-testein. Tarkoituksena on saada riittävän hyvät lähtötiedot toista sukukirjaamme varten. Kirkolliset ja verotuksen tarpeisiin tehdyt luettelot ovat usein ylimalkaisia, puutteellisia ja katkonaisia, sisältävät virheitä ja ovat joka tapauksessa ajan suhteen rajallisia. Useimmat sukuhaarat ovat syntyneet aikoina, jolloin väestökirjanpito ei ollut vielä kattavaa, tai sitä ei ollut varsinaisesti olemassakaan. Suuren pohjansodan (1700–1721) ja sitä edeltäneiden katovuosien seurauksena liikkuvuus oli suurta, mutta esimerkiksi kirkonkirjoja ei joko pidetty tai ne tuhoutuivat hyvin laajalla alueella. Eikä kirjallisista lähteistä joka tapauksessa käy ilmi, mikäli lapsen isä sattuikin olemaan joku muu kuin oletettu henkilö.

Riittävän laaja DNA-tutkimus sen sijaan paljastaa isälinjat kiistattomasti ja niiden mutaatioiden myötä voidaan myös päätellä missä vaiheessa sukuhaarat ovat suurin piirtein erkautuneet toisistaan. Sukuseuramme on päättänyt käyttämään Yhdysvalloissa toimivat Family Tree DNA:n palveluja ja erityisesti sen laajinta BigY 700 -testiä, joka mahdollistaa perimän tarkan vertailun ja isälinjojen erottamisen toisistaan. Tähän saakka testeillä on jo saatu kiintoisia tuloksia, ja lisää on tulossa. Lisääkin vielä tarvitaan. Mainittakoon näistä tähän saakka selvinneistä testeistä muutamia sukuhaaroihin liittyviä huomioita.

Pielaveden Laukkaset

Pielavetisten Laukkas-haaroista tehdyt monet testit ovat sangen yksiselitteisesti todistaneet, että kaikki jäljet johtavat vuoden 1530 tienoilla syntyneeseen Heikki Laukkaseen, joka saapui Pielavedelle uudisasuttajaksi jostakin etelämpää, mahdollisesti Mikkelin seudulta. Olisi tarpeen saada yhteyksiä muihin alueen sukuihin, jotta voitaisiin saada selville näiden välisiä sukulaisuussuhteita.

Laukansaarten Laukkaset

Savonlinnan seudulla on kaksi Laukansaarta, jotka ovat jo puolen vuosituhannen ajan olleet Laukkasten koteja. Looginen ja aiemmin vallinnut päätelmä siitä, että nämä suvut olisivat samaa alkuperää sai tyrmäyksen äskettäin Säämingin haaran edustajan testin kautta, jolloin ilmeni, ettei näillä ole ainakaan sukunimeen pohjautuvaa kantaisää. Sen sijaan Säämingin Laukansaarten kanssa samaan haaraan osuu aiemmin yksinäisenä haarana ollut Värtsilän ja sitä kautta Kaavin Laukkasten haara. Aivan viime hetken päivityksenä saatiin myös uusi testitulos Rantasalmen Laukkasista, joka on myös tätä samaa haaraa.

Kerimäen (eli Punkaharjun) Laukansaareltahan on lähtöisin useampia haaroja, joista tuoreimpana varmistettiin asiakirjoistakin selvittävissä oleva Kesälahden haara, joka erkani laukansaarelaisista aiemmin kuin edellisen sukukirjan valmistumisen jälkeen selvinneet Parikkalan Kinnarniemen (uudempi) haara sekä Uukuniemen Mensuvaaran haara. Kinnarniemessä oli jo aiempi haara, tai jopa useamman eri kantaisän jälkipolvia, mutta näistä vain yksi jatkui äitilinjan kautta yhdistyen tähän laukansaarelaislähtöiseen haaraan 1700-luvun loppupuolella.

Sen sijaan tuore testitulos Parikkalan Kangaskylän Laukkas-haarasta oli täysin irrallinen ja viittasi lähellä eteläisellä Kannaksella vaikuttaneeseen Kirjosen sukuun. Tästä haarasta olisi tarpeen saada toinen testitulos mahdollisimman kaukaa, jotta mahdollinen virhe väestökirjanpidossa voisi selvitä.

Kurkijoien Laukkaset ja Kirvun Wellingit

Kurkijoelta saatu DNA-näyte osui suoraan Kirvun Welling-sukuun, mikä todistaa sekä sen "Vesireittejä vastavirtaan" -kirjassakin kerrotun tarinan, että Wellingit olivat alkujaan Laukkasia

sekä myös sen, että Kirvusta kokonaan kadonnut Laukkas-suku on jatkunut ainakin Kurkijoen haaran kautta näihin päiviin saakka. Ilmeisesti samaa alkuperää olivat myös ainakin Hiitolassa vaikuttaneet varhaiset Laukkaset, mutta näiden yhteyksistä siellä myöhemmin vaikuttaneisiin Laukkasiin ei ole saatu varmennusta.

Kiteen ja Ruskealan Laukkaset

Nämä haarat ovat osoittautuneet olevan samaa alkuperää. Sen sijaan yhteyttä muihin sukuhaaroihin ei ole ainakaan toistaiseksi löytynyt.

Sortavalan ja Enon Laukkaset

Sortavalasta saadun testituloksen mukaan he ovat kiistatta samaa kantaa kuin Enon Laukkaset. Ilmeisesti tutkimuksen mukainen päätelmä siitä, että Enon Laukkaset olisivat alkujaan Sortavalasta lähtöisin olevaa ja Rääkkylän kautta Enon päätyntä haaraa, pitää paikkansa. Sortavalasta on luvassa testi myös toisesta sukuhaarasta.

Petäjaveden (eli Jyväskylän) Laukkaset

Petäjavedeltä lähtöisin olevasta Laukkasten haarasta on saatu kaksi sangen kaukaa toisistaan olevaa testiä, joista toinen on kerrassaan eri sukunimeä kantavasta haarasta. Nämä osoittautuivat identtisiksi, joten kirjallisten lähteiden kertoma pitää paikkansa. Sukuhaara saa alkunsa Petäjavedelle Tuohimäen uudistilan perustaneesta Erkki Matinpojasta (n. 1766–1816), joka ei esiinny lähteissä kuin patronyminimellään. Jälkeläisillä esiintyi nimi Tuohimäki, mutta nimi Laukkanen tuli käyttöön vasta erään Tuohimäen muutettua Laukkalan tilalle. Näin ollen tämäkin haara on irrallinen, mutta sillä vaikuttaa olevan kaukaisempia yhteyksiä samoihin esipolviin, joista kehittyi Kerimäen Laukansaa- ren haara. Yhteys on kuitenkin etäinen.

Vaikuttaa siis, että sangen moni Laukkasten haara, tai jopa kaikki, ovat saaneet nimensä joko entisajan Lauri-nimen Laukka-muunnoksesta tai tämän mukaan nimetystä paikan tai tilan nimestä. Vaikka moni sukuhaara onkin yhdistettävissä, läheskään kaikki kuitenkaan eivät ole. Mutta se tuo sukuun vain rikkautta eikä mikään sukuhaara liene sen alkuperäisempi Laukkanen kuin jokin toinen. Eri sukuhaaroja ja niiden välisiä yhteyksiä on kiintoisaa tutkia, ja on aivan huikean upeaa, että tässä ajassa tätä työtä on mahdollista tehdä DNA:n avulla. Niissä ketjuissa elävät yhä meidän esipolvellemme!

Voidaksemme saada sukumme tutkimuksen entistä täydellisemmäksi, tarvitsemme edelleen innokkaita testattavia, joiden täytyy olla geneettisistä syistä miespuolisia, sillä Y-kromosomi periytyy vain isältä pojalle. Jos olet naispuolinen Laukkasten jälkeläinen ja kiinnostunut testistä, joku sukulaisesi – kuten isoisä, isä, veli, setä, serkku - voi kenties tehdä testin puolestasi, kunhan hänellä vain on suora isälinjan yhteys Laukkas-sukuun. Testin hinta on neljänsadan euron luokkaa – ilmeisesti loppuvuoden vähän allekin – ja sukuseura maksaa hyväksymistään testeistä puolet. Hyväksymisen edellytyksenä on, että testi edesauttaa seuraavan sukukirjamme sukututkimusprojektia, joten jo runsaasti tutkittuista haaroista ei luonnollisesti ole mielekästä ottaa enää uutta testiä tätä tarkoitusta varten.

Mikäli edustat erityisesti jotakin Pohjois-Karjalan tai luovutetun alueen Laukkas-haaraa, ota yhteyttä takakannesta löytyviin yhteystiedoin! Useiden irrallisten Uukuniemen ja Parikkalan kylien sukuhaaroista kaivataan myös testejä. Samoin myös pienemmistä haaroista ympäri maata.

Heikki Laukkanen syntyi Helsingissä 18.11.1944 ja pääsi monisairaana jo pitkään toivomaansa lepoon läheisten läsnä ollessa Helsingissä 15.2.2022

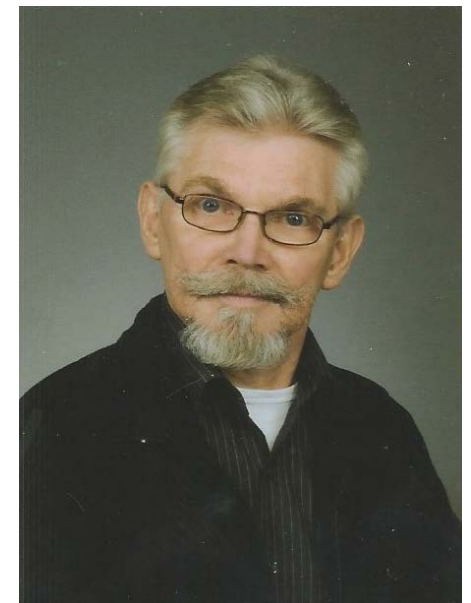
Heikki kuului Kesälahden sukuhaaraan. Hänelle oma suku oli todella tärkeä. Mummolassa Parikkalassa vietetyt lukuisat lomat olivat hänelle merkityksellisiä, ja rakkaus Karjalaan säilyi läpi elämän. Hän piti aktiivisesti yhteyttä sukulaisiinsa ja kertoili mielellään suvun historiasta myös jälkipolville.

Teologian opiskelijan haave oli työskennellä Kuopion hiippakunnassa, ja ensimmäinen papin paikka olikin Lieksassa. Lieksasta siirryimme Suonenjoelle ja pikkuhiljaa Karkkilan kautta Helsinkiin Paavalin seurakuntaan, josta Heikki jäi eläkkeelle vuonna 2009.

Heikki kuului Laukkasten Sukuseuran sukuneuvostoon vv. 2009–2012 ja samalla lehden toimituskuntaan. Sukuneuvostokauden hän toimi Laukkaset-lehden päätoimittajana. Hän piti lehdessä pastorin palstaa kahdentoista vuoden ajan kertoillen siinä oman sukunsa ja elämänsä tarinoita sekä hengelliseen elämään liittyviä näkökulmia.

Perhe oli hänelle kaikki kaikessa. Tärkeitä olivat omien poikien lisäksi kaikki 10 lastenlasta, joiden elämään hän osallistui aktiivisesti.

Pojat muistelevat isäänsä: ”Tässä lähellä olleena on ollut jopa käsittämätöntä tajuta, kuinka vähän kaikki jopa valtavatkin haasteet ovat elämäsi vaikuttaneet, mikään asia ei ole sinua lannistanut, vaan aina olet mennä pors-

Rovasti Heikki Laukkanen

kuttanut hyvällä tuulella eteenpäin ja vitsiä on lentänyt suuntaan jos toiseen.

Luoksesi faja on ollut aina helppo tulla minkä tahansa teon tai ongelman kanssa. Monesti tilanne on jännittänyt, mutta olet ratkaissut asian tilanteeseen sopivalla tavalla, laulanut, nauranut, piruillut, kuunnellut, tukenut, mitä milloinkin se tilanne on just sillä hetkellä vaatinut. Ehkä olet arvostanut elämää niin paljon, että olet tajunnut sen olevan kaikista tärkeintä, muusta selviää kyllä.

Sinun sydäntäsi lähellä on ollut toisista huolehtiminen ja toisten huomioiminen. Tärkeimpiä opetuksiasi olivat: älä tuomitse ketään, kaikki

ihmiset ovat samanarvoisia, ole aina läsnä, raha on vain väline ja jäätelö on syy elää! Lapsenlapsesi totesivatkin, että muilla ihmisillä on jäätelöbaari, mutta meillä on "jäätelövaari".

Historian tietämyksesi ja kaupungin tunteuksesi oli yliverstaista! Ei kukaan muu ole samanlainen tietopankki kuin sinä. Yksi lempi-asioistasi oli kertoa tarinoita menneistä ajoista ja siitä, miten mikäkin kohta Helsingistä liittyi sinuun ajellessamme kaupungilla milloin mistäkin syystä. Mennessäsi veit suunnattoman määrän yksityiskohtia Helsingin historiasta."

Yksi lapsenlapsi kirjoittaa: "Kiitos myös ihan kaikesta mitä opetit! Opetit aina rakastamaan

kaikkia ihonväriin, ikään, sukupuoleen, elämäntilanteeseen tai mihin tahansa muuhun katso-matta. Sinun mielestäsi ihan jokainen ihminen ansaitsi tulla rakastetuksi ja se on sanoma, jota tahdon kantaa itse eteenpäin. Kiitos vaari, lepää rauhassa!"

Heikki toivoi kuolinilmoitukseensa liitettävän Raamatun jakeen: "Minä tiedän Lunastajani elävän ja viimeisenä Hän on seisova multien päällä" (Job 19:25).

Heikkiä jäivät kaipaamaan vaimo Marja-Liisa sekä pojat Teppo, Timo ja Teemu perheineen.

Kirjoittaja: Heikin puoliso Marja-Liisa Laukkanen

Kutsu

Laukkasten 2. sukuseminaari Kuopiossa

Paikka: Hotelli Puijonsarvi, Minna Canthinkatu 16

Aika: 11.03.2023. n. klo 11.00–17.00

Tarkempi ohjelma julkistetaan tammikuussa nettisivuilla ja Facebookissa ja silloin myös tarkemmat ilmoittautumisohjeet. Merkitse päivä kalenteriin.

Sukuneuvosto on päättänyt järjestää toisen sukuseminaarin Savossa – Kuopiossa. Olemme varanneet paikan ja päättäneet ajankohdan. Esiintyjät varmistuvat tämän vuoden aikana. Tarkempi ohjelma valmistuu vuoden alussa.

Seminaarin tarkoituksena on esitellä Laukkasten nykyistä sukututkimuksen tilannetta. Yhtenä luennoitsijana on FM Ari Kolehmainen, joka on kirjoittanut ensimmäisen sukukirjan *Vesireittejä vastavirtaan, Laukkaset 1500–1600-luvuilla*. Kolehmaisien kanssa on tehty sopimus myös toisesta sukukirjasta. Sen on tarkoitus valmistua vuoden 2024 sukukokoukseen mennessä, ja se tulee käsittelemään lähinnä 1700-lukua.

Tulevassa seminaarissa esitellään sukuseuran toimintaa ja tulevaisuuden suunnitelmia. Lisäksi kannustetaan jatkamaan omaehtoista sukututkimusta. Kannustetaan oman sukuhaaran historian tallentamiseen ja kerrotaan kokemuksista oman sukuhaaran kirjan kirjoittamisesta. Seminaari on kaikille avoin. Osallistujiksi toivotaan Laukkasten suvun ja sukuseuran jäseniä ja muitakin asiasta kiinnostuneita.

Seminaari on maksuton. Jokainen osallistuja maksaa itse seminaariin kuuluvan tarjoilun paikan päällä. Sukuseura tarjoaa seminaarin liittyvät kahvit. Puijonsarveen on varattu majoituspaikkoja.

Lisätietoja sukuseuran puheenjohtaja Heikki Laukkaselta p. 0400755204 tai sähköpostilla

heikkilaukkanen64@gmail.com

TERVETULOA SEMINAARIIN!

Laukkasten Sukuseura ry

Miten eli ja mihin uskoi savolainen Metsän kansa 1480 – luvulla?

Kesällä Juvalla kuuntelin seminaarissa kirjailija Mikko Kamulaa, kun hän esitteli romaanisarjaa Metsän kansa, josta neljä osaa on valmiina ja kaksi hän aikoo vielä sarjaan kirjoittaa. Romaanisarjassa seurataan Juko Rautaparran perheen elämää vanhempien ja lasten kautta. Tapahtumat sijoittuvat 1480-luvulle. Neljännessä osassa ”Kalevan pojat” tapahtumat sijoittuvat vuoteen 1489.

Kiinnostuin kirjoista ja luin kaikki neljä romania kesän ja alkusyksyn aikana. Romaanien mukaan Juko Rautaparran lapsuuden koti on kahden kilometrin päässä minun nykyisestä kodistani Jukajärven rannalla Juvalla. Ikkunastani näkyvässä Ukonsaaressa vietettiin romaanissa Ukonvakan juhlia vuonna 1488 – vähän niin kuin meidän juhannusta keskikesällä. Nämä innostivat lukemaan.

Kansatieteilijänä Kamula kuvaa luotettavasti sen ajan ihmisten arkista toimeentuloa, vaatteiden valmistamista, ruokakulttuuria, kaskenpolttoa, kalastusta ja metsästäystä. Vaikka olisi pitänyt tietää, minulle tuli uutena, että metsän riistalle tehty ansapolkua kutsuttiin aikanaan ”virkatieksi”. Onhan siinä varmaan nykyisinkin ansoja!

Laajasti Kamula kuvaa kansan uskomuksia ja maailmankuvaa. Mukana on Kalevalan hahmoja, kuten Väinämöinen, Sampsu Pelervoinen ja Louhi Pohjan akka. Tietäjät, noidat, haltijat ja parantajat saavat suuren roolin romaaneissa. Kristinuskon asema on vielä vähäinen.

Olavinlinnan vuonna 1475 alkanut rakentaminen jatkuu. Itäraja on rauhaton. Savolaisen asutushistorian mukaisesti Juko Rautaparta muuttaa Juvalla läheltä kirkkoa ”herroja ja veroja” pakoon uudisasukkaaksi Leppävirralle. Uudisasukkaat kohtaavat metsästyksellä lap-

Mikko Kamulan ”Metsän kansa” romaanisarjan neljän ensimmäisen kirjan kannet. Elämää Savossa 1480-luvulla. Kirjoissa yhteensä noin 2700 sivua. Elämää ja uskomuksia, kansantiedettä ja fantasiaa.

palaisia. Verottaja löytää jossakin vaiheessa piilopirtin asukkaat huhtakaskien keskeltä. Viholliset tulevat Karjalan laulumailta. Kamulan kirjojen kaikkia tapahtumapaikkoja voi tarkasti seurata nykyiseltä pohjakartalta, paikat ja maisemat tunnistaa romaanien perusteella nykyisinkin.

Mikko Kamula on 40-vuotias kirjailija. Hän on filosofian maisteri ja on opiskellut historiaa, folkloristiikkaa ja kansantiedettä. Ensimmäinen osa ”Ikimetsien sydänmailla” ilmestyi 2017 ja neljäs osa ”Kalevan pojat” tänä vuonna. Sivuja neljässä osassa yhteensä noin 2700. Kaikki osat sijoittuvat Savon sydänmaille. Viipurissa ja Laatokan rannalla käydään.

Jos olet kiinnostunut siitä, miten yli 500 vuotta sitten elettiin, tultiin toimeen ja mihin uskottiin, suosittelen kirjoja.

Heikki Laukkanen

Jäsenistölle

Tätä kirjoittaessa sade rummuttaa kattoa ja ulkolämpötila on laskenut alle kymmenen asteen. Edellisen lehden valmistumisesta on jo useampi kuukausi. Kesähelteet ovat takana-päin, ja syksyn ruska värjää luonnon kirjavaksi. Elämme haasteellisia aikoja. Vaikka rajoitukset ja suositukset ovat jo poistuneet, korona on edelleen keskuudessamme. Pelätty energiakriisi on uhkana ensi talvena. Sota on tällä hetkellä lähimmillään sitten toisen maailmasodan. Mutta ei anneta näiden masentaa mieltämme. Hyvä ystäväni ja koulukaverini sanoi aina: ”ELÄ HÄTTÄILE, ISTU MÄTTÄÄLLE, KYLLÄ PIPO LÖYTYY!” Ja kyllä se löytyi.

Edelleen toivon kirjoituksia lehteen, etenkin niiltä jäseniltä, jotka eivät ole vielä kirjoittaneet. Lyhytkin kirjoitus on tervetullut. Muisto omasta lapsuudesta, vanhempien, isovanhempien tai muiden sukulaisten ja tuttavien kertomat tarinat. Kirjoitettuna ja painettuna muistot ja tarinat säilyvät parhaiten jälkipolville. Edelleen minun mottoni on: **se mikä minulle on eilinen, on tuleville polville historiaa.**

Kirjoitusten suhteen ei ole mitään erikoisehtoja, kunhan ne vain jotenkin liittyvät Laukkasiin, historiaan tai sukututkimukseen. Poliittisia, loukkaavia tai herjaavia kirjoituksia ei sallita. Fontti voi olla ihan mikä vain. Myös kirjoitukseen liittyvät valokuvat ovat tervetulleita. Kuvien tulee olla normaalikokoisia, siis sellaisina kuin ne on kuvattu, käsittelemättöminä. Vanhoja kuvia voi lähettää skannattuna. Myös pelkät kuvat ovat tervetulleita, jos niiden mukana on teksti, joka kertoo mitä tai keitä kuvissa on.

Nimeä kirjoituksesi ja anna siihen liittyville kuville kuvateksti. Kirjoitukset ja kuvat on hyvä lähettää samassa sähköpostissa, jotta ne eivät eksy toisistaan. Lähetä kuvat ja kirjoitukset sähköpostiin: leo.laakko@gmail.com tai laukkaset.lehti@gmail.com

Jos et käytä sähköpostia, voit lähettää kirjoituksen ja kuvat kirjepostina. Mikäli haluat kuvat takaisin, laita mukaan palautusosoite ja kirjepostimerkki. Kirjoitukset voit lähettää osoitteella: Leo Laakko, Latvakuja 2, 16300 Orimattila. Jos olet epävarma kirjoitusten tai kuvien suhteen, voit soittaa ja keskustella asiasta. Puhelin 0443237475.

Osoitteenmuutokset tehdään jäsenrekisterin ylläpitäjälle Risto Laukkaselle risto.laukkanen@elisanet.fi p. 0400647637 tai Pekka Laukkaselle lucapikka@gmail.com p. 0405285316

Jos Laukkaset-lehti jää jostakin syystä tulematta, totta kai postitetaan uusi lehti. Varmemmin lehden saa, kun ilmoittaa asiasta joko sähköpostitse tai puhelimitse: leo.laakko@gmail.com tai puh 0443237475.

Linkejä sukututkijoille.

Karjala-tietokanta

Katiha, eli Karjala-tietokanta on siirtynyt Kansallisarkistoon. Tietokannan vanhempi versio, Katiha 2, on poistunut käytöstä. Tietokannan uusin versio Katiha XAMK on käytettävissä. 100 vuotta vanhemmat tiedot ovat vapaasti netistä nähtävänä. Myös 100 vuotta ja sitä nuoremmat tiedot ovat käytettävissä Mikkelin Kansallisarkiston toimipaikassa, mutta niiden käyttö vaatii käyttöluvan. Käyttöluvan voi hakea paikan päältä.

Kansallisarkisto

Astia-verkkopalvelu - palvelun kautta tilataan aineistoa tutkijasaliin. Palvelu on myös juuri korvannut vanhan Digitaaliarkiston.

Portti - tietoa aiheen tai aineiston perusteella.

Aarre-arkisto - Puolustusvoimien ja puoluehallinnon aineistoa sekä maanpuolustukseen liittyvää aineistoa

Finna - kirjastojen ja museoiden verkkopalvelu

Erkki - erikoiskirjastojen tietokanta-arkisto

Muita lähteitä sukututkijoille

Digihakemisto - digitoidut kirkonkirjat ja muita Kansallisarkiston digitoituja aineistoja. Palvelu uudistuu parhaillaan Arkistolaitoksen siirtäytyä tarjoamaan myös digitaaliset palvelunsa Astia-palvelun kautta.

Oulun maakunta-arkisto | Kruunutilojen katselmus arkisto - Pohjois-Suomen Kruunutilat

Veikko Perttunen - Pohjois-Pohjanmaan ripikirjat

HisKi - Suomen Sukututkimusseuran ylläpitämä kirkonkirjojen hakuohjelma

SAY- Suomen asutuksen yleisluettelo

Lehden tekijän mietteitä

Entisajan Naisten työt.

Tämä ei ole poliittinen kannanotto, vaan kirjoitus on kunnianosoitus sodan jälkeisen ajan pientilallisten Naisväelle.

Kun pientilojen isännät olivat savotoilla joko omassa metsässä tai ”viikkokunnissa” etäämmällä, emännät hoitivat yksin kotitaloudet. Hoitivat lehmien lypsyn, eläinten ruokkimiset ja yleensä mitä kuului navettaoihin. Hakkasivat rantteelle ajatut, lämmitykseen varatut rangat.

Kantoivat puut sisälle ja lämmittivät huoneiden uunit. Huolehtivat kouluun lähteville tenaville aamupuurot.

Oli leipomista ja ruuanlaittoa. Eikä tuon ajan yksinkertaisissa pirtin ja kamarin käsittävässä rakennuksissa ollut erillistä kunnan keittiötä. Vesi piti kantaa kaivosta. Rakennuksissa oli kuitenkin kunnolliset leivinuunit ja puuhellat. Kun koululaiset oli saatu koulutielle, alkoi navetta töiden jälkeen kotiaskareet. Pirtin uuniin oli jo aikaisin aamulla laitettu tulet. Alkoi leivän teko. Kaikki tehtiin käsin. Eikä se ollut mikään pieni taikina. Limppuja tuli mikä uuniin kerralla mahtui.

Entisajan leipäkone eli leipäsaavi ja hierrin

Jo pari päivää aikaisemmin oli emäntä laittanut puiseen leipäsaaviin leivän juuren. Tähän happamaan taikinaan lisättiin nyt jauhot, hiivat ja suolat. Sekoitus tehtiin käsin hiertimellä ja sitten taikinan annettiin kohota leipäsaavissa. Kun taikina oli kohonnut tarpeeksi, kävi riuska emäntä kiinni pirtin pöydän kanteen ja yhdellä heilauksella... ei heittänyt pöytää ulos vaan pyöräytti pöydän kannen ympäri ja, kas siinä oli leivonta-alusta. Kuinka kätevää. Nyt vain taikinasaa viuriin pöydälle. Kun taikina oli

valunut saavista, alkoi taikinan alustus. Eipä aikaakaan, kun pöydällä liinan alla oli jopa kymmenenkin limppua kohoamassa uuniin laitto varten. Oliko emäntä jouten odotellen leipien kohoamista, ei taatusti. Siinä leipomisen ohella kutoi sukkaa, ompeli ja korjasi vaatteita. Lähes kaikissa talouksissa oli aina syksystä kevääseen pirtin nurkassa kangaspuut. Jos ei ollut muuta tekemistä, emäntä kutoi kangasta.

Kun uuni oli valmis vastaanottamaan ja leivät liinan alla kohonneet, emäntä lykki leivät pitkävartisella leipälapiolla uuniin. Monissa pirtteissä oli niin suuret uunit, että sinne mahtui kymmenenkin leipää. Leivän paistumisesta tuleva tuoksu levisi ympäri pirttiä ja kamaria. Jopa kylälle asti levisi vastapaistetun leivän tuoksu. Niinpä usein ikään kuin sen tuoksun houkuttelemana saattoi ohi kulkeva kylän asukas poiketa pirttiin. Ja ei emännät olisi olleet kunnan suomalaista rotua, jos eivät olisi tarjonnut vieraille lämmintä voileipää. Lähes poikkeuksetta, kun kyläläinen jatkoi matkaansa, hänen kainalossaan oli tuore vastapaistettu leipä. Myös naisten keskuudessa eli ”**kaveria ei jätetä**”-henki.

Varmasti yksi raskaimmista päivistä emännillä olivat pyykkipäivät ja varsinkin talvella. Kun aamuiset toimet oli navetalla tehty ja lapset lähetetty kouluun, emäntä aloitti pyykkiruljansin. Se alkoi sillä, että ensin hakattiin avanto joen tai järven jäähän. Sitten kannettiin vesi saunaan tai rantakotaan. Seuraavaksi hän viritteli tulen muuripadan alle. Olihan emännällä jo viisikymmenluvun alussa pyykkikone, nimittäin pyykkilauta. Pyykkilaudassa oli puinen kehys, jonka sisällä oli aaltomaisia harjanteita sisältävä lasinen tai peltinen levy. Vaatteisiin

Entisajan pyykkikone, pyykkipalju ja pyykkilauta

hangattiin saippuaa ja saippuaiset vaatteet hangattiin pyykkilautaa vasten. Pyykit kannettiin jokirantaan ja huuhdottiin avannossa kylmässä jokivedessä. Lopuksi laitettiin pyykki ulos naruille kuivumaan.

Valkopyykin pesu tapahtui keittämällä. Muuripadassa lipeävedessä keitettiin vaatteet, jotka olivat pellavaa tai muuta valkopyykinä. Pestyt pyykki kuivatettiin talvellakin ulkona. Tietenkin pyykki talvipakkasissa jäätyivät. Mutta kun usein pyykkipäivän päälle emännät lämmittivät saunan, lopullinen kuivatus tapahtui siellä. Pyykin pesuun kului tavallisesti koko päivä ja kaikkien muiden koti- ja navettatöiden vuoksi emännän pyykkipäivä saattoi venähtää tosi pitkäksi.

Pyykinpesussa käytettyä saippuaa valmistettiin usein myös kotona. Muuripadassa keitettiin teurasjätteiden rasvaa ja joukkoon lisättiin lipeäkiveä. Hyytynyt keitos paloiltiin ja

"hajusaippua" oli valmista. Vaikka lipeäpurkin kyljessä oli pääkallokuvat, melkoinen määrä lapsia erehtyi sitä maistamaan ja lipeä poltti ruokatorveen elinikäiset vauriot. Kaikki eivät edes jääneet henkiin.

Kerran viikossa oli myös siivouspäivä. Koko talo siivottiin. Ei ollut pölymuria. Monissa taloissa 1950-luvulla ainoat siivous välineet olivat varpuluuta ja lattiariepu, jonka virkaa tavallisesti toimittivat isännän vanhat kalsarit. Kaiken tämän emäntä teki muiden koti- ja navettatöiden lisäksi. Ei ollut tekemisen puutetta sen ajan emännillä.

Yksi emännän tärkeimmistä töistä oli vaatteiden korjaus ja ompelu. Lähes joka talossa oli poljettava Singer-merkkinen ompelukone. Sodan loputtua ei kunnollisia vaatteita juuri ollut valmiina saatavana. Kun lapsia oli paljon, äidit pienensivät ja tekivät vaatteita nuoremmille vanhempien veljien ja sisarien vaatteista. Ei ollut harvinaista, että vanhemman siskon hameesta tehtiin nuoremmalle veljelle housut. Myös savotoilla olevan isännän vaatteita emän-

nät joutuivat korjaamaan ja paikkamaan. Kun isäntä tuli lauantaina savotasta kotiin viikonlopuksi, piti emännän korjata ja pestä savottalaisen vaatteet, että isäntä voi taas maanantaina siistinä palata työmaalleen.

Kun muilta töiltä jäi aikaa, emäntä otti kutimansa esiin, ja kohta sukkinsa tai lapasensa rikki kuluttaneet kersat saivat uudet. Itsekin pennut joutuivat sukkiin parsimaan. Sukkaan pujotettiin tyhjä viinapullo tueksi ja villalanka parsinneulalla vain viuhumaan. Maalla pientilan vaimoilla ei tosiaan ollut vapaa-ajan ongelmia 50–60-luvuilla. Miesten ollessa talvisin metsätöissä sen ajan emännät tekivät töitä seitsemän päivää viikossa, 15 tuntia päivässä.

En väheksy enkä aliarvioi kaupungeissa asuneiden naisten kotitöitä. Varmaan heilläkin oli omat raskaat askareensa pitkien työpäivien jälkeen. Minulla 1950-luvulla maalaiskylällä syntyneenä ja kyseessä olevien naisten askareita seuranneena on tietoa vain heidän töistään. Jouduin usein itsekin koulusta tultuani auttamaan heitä kantamaan puita ja vettä.

*Omaa muistitietoa kotoa kansakoulujalta.
Leo Laakko*

SUKUSEURAN MYYTÄVÄT TUOTTEET

ISÄNNÄNVIIRI
Kaksi pituutta
3 m tai 4 m
60.00€

KAUPPAKASSI
3.50€

SEINÄVAAKUNA
14x21 cm
25.00€

RINTAMERKKI
(pinssi)
5.00€

PÖYTÄLIPPU
tuliaiseksi ja
merkkipäivälahjaksi
30.00€

160-SIVUINEN KEITTOKIRJA
30.00€
KOLMAS PAINOS!

TEE TILAUS:

Kirsti Laukkanen
044 979 2653
kirsti.laukkanen53@gmail.com

Maksa tilille no FI68 2212 1800 0665 48
laita viestikenttään oma nimi, puhelinnumero ja ostamasi tuote.
Hintoihin lisätään pakkaus- ja postituskulut.

Enon Laukkaset - 40 vuotta sukuseuran toimintaa

Lauri Laurinpoika Laukkanen Kuusijärveltä alkuaan kutsui sanomalehti Karjalaisessa suvun historiasta kiinnostuneet Laukkaset 27.6.1982 Enoon Keljon Laukkalaan. 78 Laukkasta tuli.

27.6.1982 allekirjoitettiin Enon Laukkasten sukuseuran perustamiskirja ja hyväksyttiin seuran säännöt.

Enon Laukkasilla on kolme sukuhaaraa: Haapalahti, Kuusijärvi ja Ulkonvaara/Kinttumäki.

Sukuseuralla on ollut maksavia jäseniä 66-180 henkilöä. Perustamisvuonna 1982 maksavia jäseniä oli 66. Suurimmillaan jäsenmäärä oli 1990-luvulla. Tällä hetkellä jäseniä on noin 100.

Enon Laukkaset ovat kokoontuneet sukukokoukseen vuosittain, vain vuodet 1987 ja 2020 olivat poikkeus. On kokoontunut jäsenten kotona, mökeillä ja Enon yrittäjien palveltavina. Enon lisäksi kokouspaikkoina ovat olleet Vaivio, Koli sekä Joensuu. Sukukokouksiin on osallistu-

nut 30-130 henkilöä. 1980-luvulla kokouksiin osallistuminen oli aktiivisinta – osallistujia oli yli 100 henkeä. Viime vuosina kokouksiin on osallistunut 30-40 henkilöä. 6.8.2022 Ahvenisen Punaisella talolla pidetyssä kokouksessa oli paikalla 31 sukuseuran jäsentä.

Sukukokouksissa on käsitelty sääntömääräiset asiat ja niiden yhteydessä on ollut myös muuta ohjelmaa, kuten luentoja eri aiheista, musiikkia ja kesäteatteria. Sukukokouksissa on mitattu ja punnittukin Laukkasia. Ulkossa mitattiin verenpainetta ja painoa, Laukkalan-saarella ja Kolilla kolesterolia. Liian paksuja on paljon, verenpaine on koholla monella ja kolesterolissakin on laskemisen varaa, kertovat historian kirjat ☺.

Enon Laukkaset -sukuseuran puheenjohtajana toimi 24 vuoden ajan vuosina 1982-2006 sukuseuran perustaja ja kunniapuheenjohtaja Lauri Laukkanen. Matti Laukkanen Joensuusta toimi puheenjohtajana 2006-2008, Matti Laukkanen Haapalahdesta 2008-2015 ja Lauri Laukkanen 2015- 2016. Kesällä 2016 puheenjohtajaksi valittiin Raili Lahjantytär Hyvönen Kontiolahdelta. Raili jatkaa puheenjohtajana tänäkin vuonna.

Sihteerinä ovat toimineet Heini Kampuri (1982-1986), Tuula Laukkanen (1986-1988), Pirjo Laukkanen (1988-2015), Riikka Kolehmainen (2016), Ritva Laukkanen (2016-2019) sekä Hanna Mäntynen vuodesta 2019 alkaen.

Rahastonhoitajana toimi Seija Laukkanen (ent. Vinni) sukuseuran perustamisesta alkaen aina vuoteen 2018 asti. Tällä hetkellä tehtävää hoitaa Timo Laukkanen.

Tärkeitä tapahtumia sukuseuran toiminnassa ovat olleet sukuviirin valmistuminen 1986 sekä sukulaulun syntyminen 1988. Sukuviiri syntyi Sirpa Jetsosen kilpailuehdotuksen pohjalta. Sukulaulun on säveltänyt Arvo Niskanen ja sanoittanut Heikki Puhakka.

Enon Laukkaset sukuseuran kunniajäsen Seija Laukkanen sekä Marja-Liisa Laukkanen ovat tehneet mittavan työn sukututkimusaineiston keräämisessä ja suvun historian tallentamisessa. Sukututkimusta on tehnyt myös Pekka Laukkanen Turusta. Suvun juuret ovat löytyneet aina vuoteen 1660 saakka.

*Raili Hyvönen
pj, Enon Laukkaset*

Piironki, asiakirjojen kätköpaikka

Maatilat vaihtavat omistajaa. Pihapiirin rakennuksia korjataan tai puretaan uudisrakennusten tieltä. Tilan eri sukupolvet muuttavat usein uusille paikkakunnille tai jäävät samaan kotipiiriin asumaan.

Tässä pieni tarina, mitä vanhat rakennukset piirongin laatikoineen voivat kätkeä:

1900-luvun alussa August ja Lyydia ostivat itselleen Pöytämäen, Sikamäen torpan. Tilan kauppakirja todistajineen, tilan kiinnekirjat,

lohkominen ja kolmenkertainen lainhuudatus kärjäoikeudessa vei aikaa kolmisen vuotta. Aikanaan tilakaupan vahvistus tuli kihlakunnan tuomarilta tuomiokunnan sinetillä varustettuna.

Pöytämäen tilalla viljeltiin käsi- ja hevosvoimin raivattuja peltoja. Navetassa kasvatettiin eläimiä kotitarpeiksi. Elettiin pääasiassa oma-varaistaloudessa. Lapsia syntyi useita. Lyydia-äidin kuolema osan lapsista ollessa vielä pieniä edellytti kunnan holhouslautakunnan toimia. August-isä avioitui pian uudelleen Liisan kanssa ja lapsiakin siunaantui vielä lisää. Lapset varttuivat ja vanhemmat ikääntyivät.

Oli aika sukupolvenvaihdokselle. Vuonna 1938 tila päätettiin myydä yhdelle pojista. Kaupanteot ja muut asiakirjat hoidettiin asianmukaisesti. Asiakirjat myös talletettiin.

Vuosikymmeniä myöhemmin Pöytämäen tilalle tuli uusi, vieras omistaja. He päättivät peruskorjata todennäköisesti vuonna 1904 rakennettua päärakennusta. Vuosiluku löytyi pirtin hirteen kaiverrettuna. Remontin yhteydessä päärakennuksen vintiltä löytyi vanha piironki, jonka kätköistä paljastui vuoden 1903–1938 asiakirjoja. Mukana oli mm. kauppakirjoja, lainhuudatuksia, testamentti, valtakirjoja ynnä muuta.

Mielenkiintoinen dokumentti on käsin kirjoitettu kauppakirja, jossa kerrotaan hyvin yksityiskohtaisesti 'syytingistä', vanhemman sukupolven eläke-eduista. Tämä toiminto oli yleinen vielä tuohon aikaan. Kauppakirjan sisältö poikkeaa varmasti aika paljon tämän päivän tilojen kauppakirjoista.

Tässä muutama ote vuoden 1938 kauppakirjasta:
” **Kauppakirja.**

Tällä kauppakirjalla myymme me allekirjoittaneet omistamamme tilan.....

1) Kauppahinta....

2) Ostajat luovuttavat myyjälle kaksi huonetta käsittävän huoneuston eri rakennuksessa, johon kuuluu valmiiksi pilkotut kuivat puut, vapaan käyttöoikeuden pesutupaan saunaan ja asuintupaan pilkottuine puineen. Myyjille kuuluu eteläpuoleinen ulkoaita.

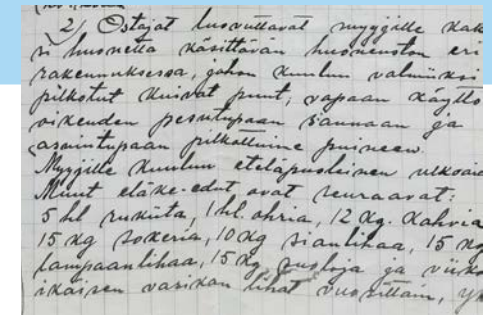
Muut eläke-edut ovat seuraavat:

- 5 hl rukiita,
- 1 hl ohria,
- 12 kg kahvia,
- 15 kg sokeria,
- 10 kg sianlihaa,
- 15 kg lampaanlihaa,
- 15 kg suoloja ja viikon ikäisen vasikan lihat vuosittain, yksi kg viikossa voita, 4 litr. päivässä maitoa ja yksi pari kumpaisellekin kenkiä joka toinen vuosi.

Ostajat elättävät yhden lampaan, josta tulevan hyödyn saavat myyjät.

Myyjät pidättää oikeuden viljellä asuinrakennuksensa takana olevaa valmiiksi muokattua peltoa puolen aarin alan sekä vuosittain kylvää kaksi hl perunaa valmiiksi muokattuun maahan.

3) Myyjät pidättää itselleen seuraavan irtaimen omaisuuden: ruoka- ja talousastiat, huo-

Ote kauppakirjasta

nekalut, radiovastaanottimen ja ompelukoneen.

4) Ostajien on luovutettava kolmelle sisaruslapseen kullekin yksi lypsylehmä sovittuna aikana.

5) Ostajat maksavat kaikki tilalta kuluvalta vuodelta menevät maksut.

6) Jos jompikumpi myyjistä kuolee, laskee eläke puoleen.

7) Näitä kauppakirjoja on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta.....”

Päiväys ja allekirjoitukset.

Kirsti Laukkanen

Ote on alkuperäisestä tilan kauppakirjasta v.1938.

Kruunun vesileimalla varustettu asiakirja v.1914

”Moijin” – Moinniemen hovin Rasalanmäen torppa

Moinniemen Hovi

Itä-Savon alueella Savonlinnan ympäristössä oli kartanoita - hoveja - historian aikana paljon vähemmän kuin lännempänä. Yksi merkittävimmistä sijaitti Pihlajaveden rannalla niin sanotun Virtasalmen reitin varressa Moijilla, niin kuin paikallinen väestö kotiseudustaan puhui. Peruskartassa hovi näkyy Moinniemenä ja kyläalueesta puhutaan Moinsalmena. Hovin kuuluisin isäntä oli Herman von Burghausen. Baltiansaksalainen aateloitiin 30-vuotisessa sodassa ja hän sai palkkioksi Moinniemenkylän. Siitä tuli säterikartano. Hän kuoli Lundin taistelussa 4.12.1676 johtaessaan itäsavolaisista talonpojista koottuja Mustia rakuunoita. Joukko-osasto tuhoutui pääosin taistelussa. Hänen pojanpoikansa kuoli hattujen sodan yhteydessä Lappeenrannan taistelussa vuonna 1741. Burghausenilta hovi siirtyi usean kerran uusille omistajille, ja viimeinen omistajasuku ennen tilan jakamista oli Grönbergit. He myivät 1500 hehtaarin tilan Tornator Oy:lle, josta tuli sittemmin valtioyhtiö ja se fuusioitiin valtioyhtiöksi ostettuun Enso-Gutzeitiin. Grönbergin perikunta myi tilan 1900-luvun alussa ajankohdaksi, jona nopeasti vaurastuvat metsäyhtiöt ostivat itselleen kilpaa metsiä halvan raaka-aineen saannin varmistamiseksi.

Hovi jaetaan

Vuokraviljelijä Silvast – myöhemmin Silvaniemi - lunasti Tornator Oy:lta Hovin pihapiirin sekä 230 hehtaaria pelto- ja metsämaita vuonna 1906. Hovilla oli kaikkiaan kymmenen torppaa, jotka yhtiö halusi ennen varsinaista torppareiden vapautusta myydä torppareille. Torpparikysymystä yritettiin ratkoa suuriruhtinaskunnan aikana, mutta lainsäädäntö saa-

tiin voimaan vasta Suomen itsenäistyttyä. Yhtiö palstoitti torpat vuonna 1911, ja kaupat torpista tehtiin pääosin vuoden 1913 aikana. Torpille erotettiin maata noin 300 hehtaaria. Kaikki torpat eivät olleet samankokoisia pinta-alaltaan. Rasalanmäki ei ollut pieni torppa, sillä siinä oli 65 hehtaaria maata, josta peltoa kahdeksan hehtaaria. Loput maat, noin 1000 hehtaaria, yhtiö jätti omaksi metsämaakseen. Ne ovat pääosin edelleen yhtiöllä – nykyään Stora Ensolla. Myöhemmin hovin maista on muodostettu muutama asutustila.

Rasalanmäki itsenäistyy

Vuonna 1913 kaksi Laukkas-sukuhaaran torppaa, Rasalanmäki ja Listuu, itsenäistyivät. Tilasin maanmittarin käsin piirtämän kartan kansallisarkistosta, ja sitä voi pitää taidokkaana värillisenä tauluna. Se tuli nopeasti sähköisesti, eikä se maksanut kuin noin 20 euroa. Laitoin tilaukseen vain tämänhetkisen tilan rekisterinumeron. Kyllä Suomessa on hienot arkistot.

Rasalanmäen kauppa on tehty 13.1.1913 Tornatorin toimitiloissa nykyisen Imatran alueella Immolan kartanossa, jonka ympäristössä on nykyään golf-kenttä. Kaupparikijan valtuutuksen on antanut sen aikainen merkittävä metsäpatruuna Eugen Wulff, Tornatorin pääomistaja. Wulffin vävystä Antti Hackzellista tuli pääministeri jatkosodan loppupuhetkillä.

Ehkä isoisäni isä Olli Laukkanen (15.4.1854-2.2.1927) ajoi tammikuisena päivänä hevosella Immolan kartanoon kaupantekoon. Jääteitä käyttäen matkaa kertyi noin 70 kilometriä. Nyt minulla olevien asiakirjojen mukaan sukuhaaran oli asuttanut torppaa jo viimeistään

Rasalanmäen vanha talo, joka on edelleen paikallaan. Talo on yli sata vuotta vanha. Kuvasta näkyy, että 1913 itsenäistynyt torppa ei ollut ihan pieni. Ison hovin torpista osa oli itsenäistyttyään isoja talonpoikaistiloja.

1870-luvun alussa. Aluksi Ollin isän Antin (s. 27.1.1827) ollessa isäntänä. Laukkasia asui Moijilla ja Pitkälän naapurikylässä monta perhekuntaa. Heidän kaikkien yhteinen esi-isänsä Antti Laukkanen muutti vuonna 1735 Punkaharjun Laukansaaresta Pitkälän kylään, Moijilta noin kymmenen kilometriä Savonlinnan päin.

Torpparista talolliseksi muuttuneella Olli Laukasella ja hänen puolisoillaan Emiliaalla, os. Kosonen (22.8.1861-30.4.1939), oli kymmenen lasta - seitsemän tyttöä ja kolme poikaa. Lapset syntyivät 23.12.1881-17.8.1902 välillä.

Vapaaehtoisella huutokaupalla,

joka pidetään Säämingin pit. Moinniemen kylässä heinäk. 18 p:nä klo 10 ap. myydään Rasalanmäki-niminen

viljelystila

tämän kesän heinä- ja viljasatoineen, sekä osa puima- ja moottorikoneista. Tila, jonka pinta-ala on noin 65 ha. josta viljeltyä noin 8 ha. sijaitsee Pnnkharjun laivareitin ja Moinsalmen maantien varrella. Tilalla on 25,000:—kiinnelaina. Ehdosta lähemmin huutokappatilasuudessa. Myyjät pidättävät oikeuden hyväksyä tai hyljätä tehdyt tarjoukset.

Moinsalmella heinäk. 7 p:nä 1929.

Emilia Laukkanen.

Vapaaehtoisen huutokaupan ilmoitus Itä-Savo-lehdessä vuonna 1929 eli kaksi vuotta Olli Laukkanen kuoleman jälkeen.

Kaikille pojille ja viidelle tytölle syntyi jälkikasvu. Avioliiton kautta Annasta tuli Massinen. Suvulla on oma sukukirja. Idasta ja Hannasta tuli Mikkosia. Hildasta tuli Heinonen. Miinan lapset olivat Laukkasia. Kaikki sisarukset asettuivat asumaan Pihlajaveden rannoille tai saariin 20 km säteelle Rasalanmäestä. Kerään parhaillaan tietoja ja tarinoita elossa olevista Ollin ja Emilian jälkeläisistä.

Omat isovanhempani Antti Laukkanen (7.8.1883-13.5.1952) ja puolisonsa Alma, os. Laamanen, (20.10.1888-17.2.1954) asuivat viitosen vuotta juuri itsenäistyneellä Rasalanmäen tilalla mentyään naimisiin vuonna 1914. 1920-luvun alussa he muuttivat Metsäpirtin torppaan Ruhvanan kylälle toiselle puolelle Pihlajavettä.

Laukkaset Maailmalla

Maanmittauslaitoksen kartta Moinniemen hovin torppien itsenäistymisestä vuodelta 1911. Kaupat tehtiin jakokartan mukaan vuonna 1913.

Heille syntyi viisi lasta ja heidän jälkeläisiään on elossa noin 100. Tämän sukuhaaran tiedot ovat minulla ajan tasalla.

Minulle on iso kysymysmerkki, miksi suku luopui suuren laman aikana 1929 Rasalanmäestä. Huhuja olen kuullut! Tila siirtyi vapaaehtoisella kaupalla yhdelle suvun miniän veljelle. 1940-luvulla Rasalanmäki tuli vielä hetken takaisin suvun haltuun, mutta sen jälkeen sillä on ollut monia omistajia. Rasalanmäki sijaitsee Moinsalmen maantien vieressä korkealla mäellä ennen Virtasalmen siltaa, kun tullaan

Savonlinnasta päin. Vanha päärakennus on vielä pystyssä. Sen pihakuusen edesmennyt isäni Otto Laukkanen (4.7.1921-6.11.2020) lapsuudesta muisti.

Moinniemen hovi ja sen torpat kuuluvat monien sukujen historiaan. Tarkoituksenani on ainakin oman sukuhaaran osalta tallentaa sitä tuleville sukupolville. Olkaa yhteydessä minuun. Taltion mielelläni muistitietoa.

Heikki Laukkanen

Niilo Laukkanen perheineen

Niilo Laukkanen "valmistui" Lantan Elementary-koulusta ja jatkaa Middle Schoolin Cambridge-ohjelmaan.

Ohjelmaan valitaan lahjakkaat oppilaat ja sen suorittaminen tulee aikanaan edesauttamaan pääsyä parempaan lukioon, amerikkalaisittain High Schooliin. Niilo sai seitsemän erilaista tunnustuspalkintoa, "Awards", menestyen koulussa erittäin hyvin.

Niilo toimi myös "kersanttina" koulun liikenneohjauksessa, "Safety Patrolissa". Poika on siis "kessu" kuten isänsäkin aikoinaan Vaasan Rannikkopatteristossa.

Niilon koulutaival on tietenkin vielä alussa, mutta ylpeät vanhemmat ovat niin mielissään Niilon menestyksestä. Niilo syntyi lievästi autistisena poikana, joten kyllä siitäkin monet itkut on aikoinaan itketty ja murehdittu.

Haluan muistuttaa kaikkia lasten vanhempia nauttimaan lapsistanne sellaisina, kuin he ovat. Lapsi on AINA siunaus, lahja elämälle, aina mahtava lisäys myös vanhempien elämään. Lapset ovat todellinen siunaus! Lasten menestyessä koulussa ja elämässä vanhempienkin elämä tuntuu hyvältä.

Niilo, niin toisia huomioiva, kohtelias, elämänmyönteinen poika, jota emme vaihtaisi mihinkään "normaaliin" lapseen, mitä ikinä se tarkoittaneekaan.

Life is Good, ALWAYS!

Eero ja Jennifer Laukkanen

Christmas Laukkanen Family 2015

Santa Claus, Eero and Tarva

Santa-Park Opening

Pielaveden Laukkasten kantaisän Heikki (Henric) Laukkasen jäljillä

Pitkälän vanha päärakennus, joka on purettu noin vuonna 1965.

Irene Hyvösen maalaus ehkä 1950-luvun valokuvasta, jossa näkyvät silloiset Pitkälän pihapiirin rakennukset

Pielaveden Laukkasten vaiheista ja sukulaissuhteista kerrotaan sukukirjassamme ”Vesireittejä vastavirtaan” sivulta 129 alkaen. Ne perustuvat vanhaan dokumenttitietoon sekä ennen kirjan julkaisua valmistuneisiin DNA-näytteiden tuloksiin.

Heikki Laukkanen saapui Pielavedelle vuonna 1559. On vielä hiukan epäselvää mistä hän tarkalleen tuli ja mikä on hänen sukulaissuhteensa muihin Suomen Laukkasiin. Häntä

seuraavien sukupolvien hahmottaminen onnistuu kuitenkin hyvin sukukirjamme tietojen ja muun sukuseuran tallentaman materiaalin avulla. Esimerkiksi se, että itse olen Heikin jälkeen 12. sukupolven edustaja suoraan alenevassa polvessa. Asia varmistuu 23.11.2016 tehdyn DNA-testini geeniperimästä.

Ajelen kauniina syysaamuna 24.9.2022 Pielaveden Laukkalaan, Pitkälän talon pihapiiriin. Kuivana jatkunut syyskuu on lahjoittanut kauniin ruskan, joka alkaa olla parhaimmillaan. Aurinko kohoaa vielä ja varjot lyhenevät. Ympäriällä avautuu maisema, jota ihminen on muokannut 450 vuotta. Avarat pellot laskeutuvat loivina etelään Pielaveden rantaan. Rannalta pilkottaa vanha, veteen vaipuva, jo käyttämätön nuotakotaka. Tämä on satoja vuosia

jatkuneen peltoviljelyn muovaama rauhoittava kansallismaisema, joka alkaa olla yhä harvinaisempi. Tällaisen, vesien välissä olevan niemen pelloille ei hallakaan tule ensimmäisenä.

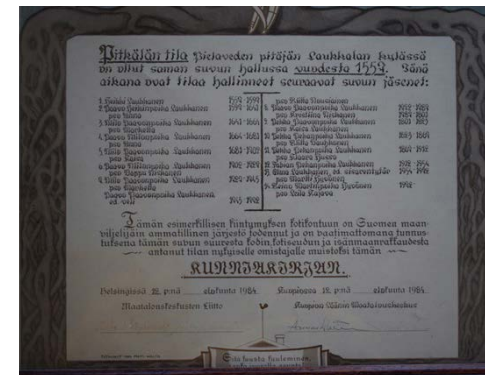
Talo on niemessä, loivan mäkihumpareen korkeimmalla kohdalla. Kaikki vanhat maaseudun asuinpaikat on sijoitettu juuri näin. Ikaikäiset rakentajien vaistot ovat ohjanneet oikeaan: näissä kosteus-, home- ja routavauriot ovat tuntematon käsite. Vasemmalla kimaltaa Luhdanlahti ja oikealla Vikurinlahti. Tähän nie-

meen – Pitkälänniemeeseen – Heikki Laukkanen on suunnannut suoraan etelästä Pielaveden suurimman selän itärantaa mukailleen.

KUNNIAKIRJA KERTO

Nykyinen isäntä Pasi Hyvönen ja puoliso Mervi sekä lapset Meriina, Taneli ja Minerva.

Pitkälän tilan kunniakirja, jossa yhteensä 14 sukupolvea.

Tuvassa tapaan nykyisen Pitkälän isännän Pasi Hyvösen. Esittäydyn ja alamme tutustua. Tuvan seinällä on 12. elokuuta 1984 päivätty kunniakirja. Sen on myöntänyt Maatalouskeskusten liitto ja Kuopion Maatalouskeskus, kun Valtionarkistossa on ensin virallisesti tutkittu sukutilan historia. Kunniakirja on vastaanotettu Kiuruveden maatalousnäyttelyssä samana syksynä 1984. Siinä on lueteltu Pitkälän isännät 14 sukupolven ajalta Heikki (Henric) Laukkasesta alkaen. Myös puolisojen nimet on mainittu.

Sukukirjamme sivulla 143 on Pielaveden Laukkasten kantasukupuu. Se ulottuu Heikistä kuudenteen sukupolveen. Sukupuun nimistä ja isännysvuosista hahmottuu helposti kunniakirjan isäntähistoria. Kunniakirjassa Laukkanen-nimi säilyy aina 12. sukupolveen eli Fabian Pekanpoika Laukkaseen saakka. Hän oli isäntänä 42 vuotta, vuodesta 1912 kuolemaansa saakka eli vuoteen 1954. Fabian oli naimaton ja hänen sisarentyttärensä Elma on kunniakirjassa 13. sukupolvi, (1954-1972). Elman puoliso oli Martti Hyvönen. Viimeinen isäntä kunniakirjassa on Reino Martinpoika Hyvönen (1972-). Reinon puoliso on Leila os. Kajava. Tilalla sukunimi vaihtui Hyvöseksi, mutta verisukulaisuus siirtyi Elman kautta. Reino Hyvönen kuoli tapaturmaisesti vuonna 2015. Nykyinen isäntä on hänen poikansa Pasi Hyvönen. Puoliso on Mervi os. Kärkkäinen. Hän on syntynyt Kiuruvedellä. Heillä on 3 lasta.

Kuvaan vielä isäntäväen talon portailla ja talon harjan sukuviirin 1557-vuosiluokineen. Hyvästelemme. Jään vielä kuulo-telemaan siistin pihapiirin lauantaiaamun rauhaa. Löydän laajan aidatun laitumen

Pitkälän sukuviiri, jossa vuosiluku 1557

reunasta ponin ja menen sitä rapsuttelemaan. Se hamuaa toivorikkaana mahdollisia herkkupaloja vieraasta kourastani. Kauempana huomaan kaksi laiduntavaa hevosta. Emäntä Mervi ilmestyy juottamaan ponia. Pian emäntä poistuu. Aurinko jo lämmittää ja kuivuvat puolukan marja-aarteet odottavat poimijoita...

Lähden autolle. Ajan puoli tuntia ilman kiirettä takaisin kesämökille ja lapsuudenkotiini. Kansallismaisema – peltojen, järvien ja metsien mosaikki – liukuu vastaan tuttuna, turvallisena ja rauhoittavana. Kymmenet viljelijäsukupolvet ovat täällä kovaa työtä tehneet ja aikanaan luovuttaneet vastuun nuoremmille. Kun tuon historian kohtaa täällä konkreettisesti, sitä pysähtyy miettimään eri tavalla kuin ennen. Se valaa mieleen jotain sellaista levollisuutta, jota me kaikki tarvitsemme tässä tempoilevassa, rauhat-

Kattilasalmen sivutila 1900-luvun alussa. Selvä yhdennäköisyys Pitkälän vanhaan päärakennukseen

Mervi-emäntä rapsuttaa Kaapo-ponia. Taustalla hevoset Rika ja Hula.

tomassa maailmassa. Tuota tunnetta on turha hakea kaupunkien hermostuneesta hälinästä.

MARJATTA KÄRKKÄISEN MUISTOJA

Myöhemmin tapaan Kiuruveden Sulkavanjärvellä erittäin vireän 80-vuotiaan Marjatta Kärkkäisen. Hänellä on paljon vanhoja valokuvia elämästä ja sattumuksista Pitkälän talossa yli 70 vuoden ajalta - myötä- ja vastamäkineen. Vanhat muistot heräävät Pitkälän vanhan, 1960-luvun puolivälissä puretun päärakennuksen kuvan äärellä. Hirsinen rakennus on ollut todella suuri, ja rakennusalan ammattilaisena kummastelen sen korkeutta. Marjatta kertoo, että ullakolle johtivat vain jyrkät tikkaat eikä siellä ollut oikeastaan muuta kuin hiukan jotain kevyttä tavaraa. Lapsille se oli mieluinen leikkien ja seikkailujen hämähä ympäristö.

Marjatalalla on lapsuuden muistikuvia myös enostaan, pitkäaikaisesta isännästä Fabian Laukkasesta. Enolla ei kuulemma ollut ollenkaan sänkyä, vaan hän nukkui yönsä milloin missäkin, yleensä vanhan tuvan leveillä penkeillä! Myös Fabian-enon kuolema syksyllä 1954 on piirtynyt silloin 12-vuo-

Näkymä pihapiiristä etelään. Rytksalalon (nykyinen Salonsaari) pohjoiskärki on n. 3 km päässä. Salonsaaresta länteen aukeaa Pielavesijärven suurin, noin 25 km² laajuinen Hirvenselkä.

tiaan tytön muistiin. Talon isäntä Fabian oli ollut kauran niitossa lähipellolla, kun Alina-mummo oli pyytänyt pikkuveli Reinoa (silloin 10-vuotias) hakemaan niittäjää syömään. Pian poika oli juossut hädissään sisälle ja kertonut, että ukki nukkuu pellolla - selällään, viikate mahan päällä. Kohta niittäjä oli löydetty kuolleena, viikate vielä käsissään.

Laukkasten jäsenlehdessä 2/2001 on Aimo Laukkasen tekemä juttu Pitkälästä. Siinä on kuva Fabianista kylvässä kauraa keväällä 1954 – viimeisenä keväänään - ja ehkä juuri samaa kauraa, jonka niitossa hänen elämänsä päättyi seuraavana syksynä. Fabian oli syntynyt vuonna 1869 eli hän oli kuollessaan 85-vuotias.

KATTILASALMEN SIVUTILA

Kantasukupiusta selviää myös, että Kattilasalmen sivutilan ensimmäinen isäntä Paavo Laurinpoika Laukkanen (s.n. 1665) on ollut Pitkälän viidennen isännän Niilo Laukkasen (s.n. 1651) pikkuserkku. Kattilasalmi on lohkaistu Pitkälän sivutilaksi noin vuonna 1694. Tilaa on isännöinyt vielä Paavo Laurinpojan vanhin poika Taneli Laukkanen (s.n. 1690). Taneli lieene myynyt Kattilasalmen Lauri Kärkkäiselle ilmeisesti vuonna 1738 ja muuttanut Kiuruveden Kalliokylään, jossa hänet on merkitty kuolleeksi vuonna 1766.

Vanha aitta seisoo ryhdikkäänä aamuauringossa. Nurkkakivet tukevasti kalliolla. Oven alakulmassa kissanluukku.

Tila on ollut Kärkkäisen suvulla vuodesta 1738 alkaen ja on edelleen. Omistajana on nykyään Aimo Kärkkäinen, joka on yhdeksättä sukupolvea Lauri Kärkkäisestä lukien. Aimo ei asu tilalla pysyvästi, hän viettää siellä vain kesäkuukaudet.

Minulla on "Kajansalmen soutajia" -kirja, joka on lankomiehene Niilo Lintusen vuonna 1999 julkaisema omakustanteinen kirja omasta lapsuuteni ympäristöstä, johon Kattilasalmikin kuului.

Kirjassa on hyvin vanha valokuva Kattilasalmen tilan alkuperäisestä päärakennuksesta. Kun katson Pitkälän vanhan päärakennuksen valokuvaa, huomaan selvän yhdennäköisyyden. Ensimmäinen ajattelin, että talot on rakennettu samoilla piirustuksilla... Mutta mutta: eipä ole tainnut tuohon aikaan (1600-luvun lopulla) olla vielä yhtään rakennuspiirustusta Pielaveden kunnan rajojen sisällä! Selitys voisi kuitenkin olla sellainen, että kun Kattilasalmi on rakennettu Pitkälän sivutilaksi, mitat on otettu kantatilan päärakennuksesta. Kattilasalmen ulkomitat ovat 10 x 32 metriä.

Kattilasalmen vaiheista on tarkempaa historiaa myös jäsenlehdessämme 2/2020, ss. 7-11.

24.9.2022

Oskari Laukkanen

SYÖMÄÄN, SYÖMÄÄN

”Syömään, syömään” -huuto kaikui pitkin pihapiiriä. Pihapiirissä leikkivät lapset tunnustivat äänen ja tiesivät heti, kuka lähtee leikistä ensimmäisenä pois. Asuin seitsemänkerroksisessa kerrostalossa nimeltään ”Titaani”, ja vieressä oli kaksi samanlaista taloa ”Lyhty” ja Nousu”. Kaikki kylän talot oli nimetty kaivokseen liittyvin sanojen mukaisesti. Ruoka-aikaan pihapiiri tyhjeni ja hiljeni hetkeksi, koska kaikki menivät syömään samoihin aikoihin. Tämä on jäänyt syväälle muistoihin lapsuusajan elämästä Otanmäessä, kaivoskylässä Kajaanin eteläpuolella.

Isäni Pentti Laukkanen syntyi Impilahdella ja asui Pitkärannassa. Elettii marraskuuta 1939. Edesmennyt tätini muisteli evakkoon lähtöä kirjoittamassaan ”Pienen evakkotyön tarinassa” seuraavasti: ”Eräänä päivänä kaksi sotilasta kiersi talosta taloon. He käskivät varautua evakkoon lähtöön. Vain kahden päivän muonat ja välttämättömät tarvikkeet saa ottaa mukaa, eikä saa lähteä ennen kuin käsky tulee. Sitten marraskuun viimeisenä päivänä alkoikin sota, ja rajalta alkoi virrata ihmisiä ja irrallaan kulkevaa karjaa tien täydeltä. Sitten taas tuli kaksi nuorta sotilasta ja ilmoittivat, jotta huomisaamusta pitää lähteä, se oli joulukuun toinen päivä. Varhain joulukuun kolmannen päivän aamuna isä oli valjastanut hevosen ja kantoirekeen heinien päälle tavaroita, peittoja ja ruokaa, jota äiti oli monena päivänä valmistanut. Siihen vaeltavaan joukkoon isä koetti saada hevosemme mahtumaan.”

Oma isäni ei paljon puhunut evakkoon lähdöstä elinaikanaan. Hän ei myöskään halunnut lähteä ”kotiseutumatoille”, kun niihin aukeni myöhemmin mahdollisuus. Hän kertoi istuneensa

reessä ja katsoneensa punaisen keltaisena hohtavaa taivaanrantaan tykistön kuminan sekoittuessa tähän aamuiseen hetkeen. Se riitti hänelle, eikä hänen sanojensa mukaan ollut tarvetta myöhemminkään mennä kivijalkoja katsomaan. Ainoita asioita mitä hänen muistankertoneen ovat lapsuuden kesät Laatokan rannalla ennen evakkoon lähtöä, kun uimaan pääsi heti pihapiiristä. Evakkomatka kulki reittiä Sortavala–Kitee–Joensuu–Kiuruvesi.

Otanmäen malmiesiintymää päästiin hyödyntämään syyskuussa 1953, jolloin tuotanto käynnistyi. 1955 isäni työskenteli kaivosmiehenä ja siitä alkoi juurtuminen Otanmäkeen. Nuoremiehen kehittymishalu työurallaan ajoi hänet opiskelemaan Lappeenrantaan kaivosteknikoksi. Tällä reissulla hän tapasi äitini Eilan. Äitini oli opiskellut itselleen laboratorionhoitajan ammatin. He avioituivat 1959, ja koulun loputtua isäni työura jatkui Otanmäessä erilaisissa esimiestehtävissä. Äitini saatiin houkutelua erilaisin lupauksin kunnan puolesta terveyskeskukseen töihin. Yhdessä he kasvattivat meitä lapsia aina kunkin vahvuuksia tukien.

Elämä oli hyvää Otanmäessä tuon ajan mittarin mukaan. Yhtiö rakensi kerrostalot ja ensimmäinen niistä valmistui 1952. Kylällä oli useampi kauppa ja pankki. Rautaruukki rakensi kylälle maauimalan ja urheilutalon henkilöstön ja kyläläisten käyttöön. Yhtenäiskoulun lisäksi oli myös terveyskeskus eli ihan pikku syystä ei tarvinnut matkustaa Kajaaniin. Ihmisiä muutti kylään, väkiluku kasvoi ja siinä samalla kainuulainen DNA sai sopivasti uutta verta perimään. Sana levisi hyvästä palkasta ja asunnoista, niinpä halukasta porukkaa oli koko ajan tarjolla töihin, vaikka työ oli erittäin fyysistä ja rank-

kaa. Lapsen elämä Otanmäessä 1960-luvulla syntyneenä oli hyvää. Leikkikavereita riitti ja tilaa temmeltää kerrostalojen ympärillä oli riittävästi. Riittävästi oli myös silmäpareja, jotka seurasivat lasten tekemisiä. Palaute, varsinkin kiusanteosta oli suoraa ja nopeaa. Lapseen se loi turvallisuuden tunteen, kun kaikki tunsivat toisensa, mutta teini-iässä sen koki ajoittain rasittavana. Tuohon aikaan ei ollut vielä varsinaista päiväkotia lapsille, mutta kesäajaksi oli tarjolla jos jonkinmoista leiriä ja ohjattua toimintaa sekä kunnan ja yhtiön puolesta. Kansakoulu ja oppikoulu saatiin käydä samassa rakennuksessa. Lukioon ja ammattikouluun piti matkustaa Kajaaniin. Rautaruukilla oli tosin tarjota konepajakouluopintoja niitä haluaville. Kajaaniin matkustavia koululaisia oli aina lähes täysi linja-autollinen. Opiskeluajanani Rautaruukki Oy tarjosi varman ja hyvän työharjoittelupaikan opiskelijoille. Viimeinen kapitalinen malmia nostettiin kaivoksesta 20.4.1985. Siihen loppui 1950-luvulla alkanut kaivoskylän nousujohteinen tarina. Kylä elää ja hengittää nykyään Skodan Transtechin tahtiin valmistaan raitiovaunuja. Nykyiset siteeni Otanmäkeen ja Kajaaniin pitävät kytkettynä muutamat siellä olevat ystävät ja kesämökki Oulujärven rannalla. Otanmäki kylänä on varjo entisestä, mutta elossa kuitenkin.

Lapsuuteni kotitalo Titaani

Kaivostorni mökiltä katsottuna.

Tätä kirjoittaessani kaksi vuotta kestänyt koronaepidemia on hiukan helpottanut, mutta samaan aikaan maailmantilanne on jännitteitä täynnä. Minä en voinut kuvitella enkä uskoa, että evakkotyön tarina on totisinta totta Euroopassa 2022.

Pekka Laukkanen

Lainaus: Maija Katri Mäkinen, Muistat sie Mari? Pienen evakkotyön tarina

Kinttaan Laukkasten alkujuuret.

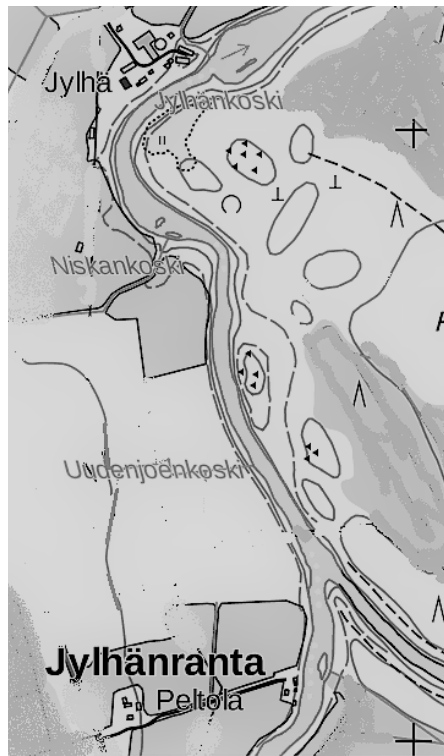
Pulkkilan seurakunta

Iso Lamujärvi sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan ja Savon rajamailla Pyhännän kunnan alueella. Järvenne on kahdeksan saarta. Iso Lamujärvi tarjoaa hyvät kalastus-, veneily- ja retkeilymahdollisuudet. Sorapohjaisen järven syvyyksistä nousee mm. muikkua, ahventa ja haukea. Järvellä on useita pitkiä luonnonhiekkarantoja. Pinta Lamujärvenne on 137 m ylempänä kuin meressä. Sen pinta ala on 25,85 km² ja keskisyvyys on 3,2 m. Jos Lamujärven lähtee kiertämään kävellen, täytyy kävellä 32 kilometriä ja 850 metriä. Järven suurin syvyys on 11,69 metriä.

Järven pohjoispuolella on pienehkö lampi, josta lähtee joki, Lamujoki. Joki kiemurtelee mutkaisena erämaassa ja ohittaa paikan, johon tehtiin Korttesjärven tekojärvi vuonna 1968. Joki virtaa läpi Piippolan kylän ja ohittaa Leskelän, Laakkolan ja Pulkkilan keskustan. Se ohittaa erämaita, taloja, ja viljelyksiä. Siinä on mutkia ja koskia sekä siihen liittyy sivuhaaroja. Joki saapuu paikkaan nimeltä Jylhäranta, ja hiukan matkaa verratuaan sen vasemmalla rannalla on talo nimeltään Jylhä. Tämän Jylhän talo torpparina oli Kinttaan Laukkasten esi-isä, Antti Laurinpoika (Anders Larsson) 1700-luvun alussa.

JYLHÄN TORPPARI ANTTI LAURINPOIKA (ANDERS LARSSON) JYLHÄ/LAUKKA

Antti Laurinpoika Jylhä / Laukka oli torppari Pulkkilassa, Jylhän talon torpassa. Hän oli syntynyt 1696 Pulkkilassa ja kuoli siellä 20.4.1764. Syntymäaika on noin-aika ja se on laskettu kuolinajasta. Siikajokilaakson ihmisten varhaisin

Lamujoki ja Jylhänkoski

seurakunta on ollut Salon (Saloisten) seurakunta, joka perustettiin jo 1300-luvulla. Vuonna 1689 siitä erotettiin omaksi seurakunnaksi Siikajoen seurakunta, johon yhtenä kappeliseurakuntana (kappeliskr perustettu 1671) kuuluivat Kestilä, Pulkki, Piippola ja Pyhäntä, toisena kappeliseurakuntana Rantsila. 1820-luvulla Siikajoen emäseurakuntaan kuuluivat Paavolan, Rantsilan, Pulkkilan ja Piippolan kappeliseurakunnat. Vuonna 1845 Siikalatvan emäseurakunnaksi tuli Piippola, ja Pulkkilasta ja Kestilästä sen kappeliseurakuntia.

Laukkasia muutti Pielavedeltä 1700-luvun alussa ainakin Rantsilan naapurikuntaan Vihantiin. Pulkkilan kirkonkirjoissa Laukka-nimisiä asukkaita oli 1700-luvun alkupuolella sekä talollisina että torppareina. Jylhän talon Laukkaset eivät kuitenkaan ole Pielaveden Laukkasten jälkipolvea.

Sukunimen kirjoitusasu vaihtelee. Paikkakunnasta riippuen se on joko Laukka tai Laukkanen. Ominaista Siikajoen jokivarren seutuvilla näyttää olevan Muun muassa se, että sukunimi Laukkanen kirjoitettiin lyhyempään asuun Laukka. Pulkkilan Laukka-sukunimi tulee mitä ilmeisimmin Lauri-etunimestä, koska Laukan taloa isännöi useampi Lauri-niminen isäntä. Vaikka talon nimi oli alkujaan Pulkkinen, se muuttui 1600-luvun loppupuolella asiakirjoissa muotoon Laukka. Esim. Pielavedeltä Vihantiin muuttanut Laukkanen muuttui Laukka-nimiseksi. Se, mistä Jylhän talo on saanut

nimensä, on mitä todennäköisemmin tullut talon sijainnista. Se sijaitsee Siikajoen varrella, Jylhärannassa, Jylhäkosken kohdalla.

Vastaavasti esimerkiksi Kärsämäeltä Kiuruvedelle muuttaneet Laukka-nimiset kirjattiin Kiuruvedellä muotoon Laukkanen. Samoin ominaista Siikajoen varren seutuvilla näyttää olevan se, että asukkaita kutsuttiin paljolti talon tai torpan nimen mukaan.

Lauri Niilonpoika (Lars Nilsson) Jylhä e. Pulkkinen (s.1655 Pulkkilassa) perusti vuonna 1697 Jylhän talon. Hän oli Jylhän talon ensimmäinen isäntä. Valpuri (Walborg) oli hänen vaimonsa, ja heillä oli viisi lasta. Hänen pojistaan Lauri (Lars s. 1687) oli seuraava isäntä.

Lauri Pulkkinen / Jylhä ja hänen poikansa Lauri antoivat nimen Laukka, joka myöhemmin kun

Jylhäniska.

Kinttaan Laukkasten sukutapaaminen

Antti Laurinpojan pojanpojanpoika muutti Pyhäjärveltä Kiuruvedelle, sai nimeen Savon aatelin lisän ”nen”, eli Laukka muuttui muotoon Laukkanen.

Lauri Laurinpoika Pulkisen / Jylhän / Laukan, millä nimellä häntä tuona aikana kutsuttiin, veli oli Antti Laurinpoika (Anders Larsson) Laukka. Hän oli Kinttaan Laukkasten yksi esi-isä, vaikka tutkimusten mukaan varhaisin Kinttaan Laukkasten esi-isä on Mikkelin Pitkälahdessa vuonna 1490 syntynyt ja 1500 luvun alussa asunut Jussi Pulkkinen.

No niin, Lauri Laurinpojan veli Antti Laurinpoika Laukka oli Jylhän tilalla torpparina. Hän oli naimisissa vuonna 1696 syntyneen Elina Hannuntyttären kanssa ja heille syntyi kaksi lasta, poika Lauri Antinpoika (Lars Andersson s. 1732) ja tytär Kaarina (Catharina s.1737), joka avioitui vuonna 1765 Matti Heikinpoika (Mats Henriksson) Turusen kanssa.

Rantsilassa vihittiin 23. maaliskuuta 1756 renki ja torpparin poika Lauri Antinpoika (Lars Anderson) ja piika Marketta Tapanintytär (Margeta

Staffansdotter). Lauri jatkoi isänsä jälkeen Jylhän torpan isäntänä. Heille syntyi kahdeksan lasta: Maria (1753), Tapani (Stephan 1763). Sipi (Sigfrid 1764), Marketta (Margeta 1765), Hannu (Hans 1770), Anna (1773), Niilo (Nils 1776), Kaarina (Carin 1778) ja Marketta (Margeta 1781).

Näistä Niilo Laurinpoika oli meidän Kinttaan Laukkasten esi-isä. Niilo muutti vanhempiensa kuoleman jälkeen Pulkkilasta Piippolaan. Piippolan vihittyjen luettelon mukaan renki ja nuorimies Niilo Laurinpoika Laukka ja meijerikko Maria Pekantytär vihittiin 10.5.1801 avioliittoon.

Jylhän tila oli Laukan suvun hallinnassa aina 1800-luvun alkuun asti, mutta Jylhän torppa siirtyi pois Laukan suvulta Antti Laukan kuoltua. Vielä tänä päivänä Pulkkilan Laukan tilasta vuonna 1697 lohkaistu Jylhän tila seisoo Lamujen rannalla, Jylhäkosken partaalla. Uudet isännät hallitsevat Jylhän tilaa, ja vanhoista rakennuksista on jäljellä enää vain aitta.

Kinttaan Laukkasten sukuhaarasta

Leo Laakko

Mäkipirtti

Lauantaiaamuna yhdeksäs heinäkuuta aurinko paistoi pilvettömältä taivaalta ja lähes tyyni ilma ennusti helteistä päivää. Lahnasten Mäkipirtti eli entinen Pirttimäen koulu oli valmis vastaanottamaan sukutapaamiseen tulevat vieraat. Torstaipäivän aikana Eero ja Leo olivat järjestäneet salin juhlakuntoon. Pöydät, penkit ja tuolit olivat paikallaan. Kinttaan Laukkasten sukutapaaminen oli sovittu pidettäväksi 9.-10. heinäkuuta. Edellinen sukutapaaminen oli ollut kolme vuotta aiemmin heinäkuussa 2019. Koronan vuoksi vuoden 2020 sukutapaaminen oli peruttu, ja vuonna 2021 oli Laukkasten sukukokous ja juhla Asikkalan Vääksyssä Hotelli Tallukassa.

Jo syksyllä 2021 ja pitkin talvea minulle oli tullut useita tiedusteluja, onko kesällä tulossa

Juhlasali valmiina vastaanottamaan vieraita

sukutapaaminen ja missä se on tarkoitus pitää. Tammikuussa 2022 varasin Lahnasten Mäkipirtin Kinttaan Laukkasten juhlapaikaksi - onhan Lahnanen ja Makkaraperä Kinttaan Laukkasten asuinpaikka jo 1800-luvun puolivälistä lähtien. Koska Aimo Kiuruvedeltä ei enää voinut osallistua järjestelyyn, Kiuruvedeltä piti löytää henkilö mukaan.

Sukuseuran viirin nosto

Ensimmäiseksi tuli mieleen Kyllösen Eero, joten maaliskuussa soitin hänelle ja esitin, josko hän tulisi mukaan juhlia järjestämään. Ilokseni hän suostui. Myös sisareni Eila oli valmis tulemaan mukaan.

Seuraavaksi oli etsittävä henkilö, joka huolehtisi ruokapuolesta, ja niinpä lähetin viestin Marketalle, joka oli jo edellisessä sukutapaamisessa kokkina. Myös hän suostui ehdotukseeni. Eeron kanssa sovittiin ohjelmasta ja päätettiin, että ohjelma olisi ”löysä”; hiukan puhetta ja tietysti musiikkia.

Perjantai-iltana oli paikalle tullut jo muutamia pitkämatkalaisia juhluvieraita, jotka yöpyivät Mäkipirtillä. Lauantaiaamu valkeni aurinkoisena, ja Mäkipirti oli valmis ottamaan vastaan vieraita. Vieraita alkoi saapua paikalle tasaiseen tahtiin. Juhlan ilmoittautumispaikka sai nimen Eilat, olihan vieraita vastaan ottamassa kaksi Eilaa.

Juhlan musiikkipuolesta vastasivat Keijo ja Tauno. Keijo soitti haitaria ja Tauno kitaraa sekä lauloi ja laulatti juhluvieraita.

Nostin Matin kanssa juhlan kunniaksi Laukkasten Sukuseura ry:n viirin Mäkipirtin lipputankoon. Paikalle oli saapunut hiukan yli kuusikymmentä Kinttaan Laukkasiin kuuluvaa henkilöä. Tilaisuus alkoi kello 11.00 ja Eero ja Leo toivottivat osallistujat tervetulleiksi. Sen jälkeen pidettiin hiljainen hetki poisnukkuneiden suvun jäsenten muistoksi.

Juhlapuheen asemasta Eero ”huasteli Kiuruveen ja Kiuruvetisten Laukkasten kuulumiset”. Kun kerran oltiin Savossa, Keijon ja Taunon

säestämänä laulettiin yhteislauluna Savolaisten laulu. Laulun jälkeen sana oli vapaa ja juhla-kansa esitteli itsensä, kukin vuorollaan. Näin tultiin toisillemme tutuiksi. Välillä Keijo ja Tauno soittivat musiikkia. Esittelyn jälkeen laulettiin ”Kallavesi” ja sen jälkeen oli ruokailu.

Keittiöhengetär Marketta oli ollut keittiössä koko aamun täydessä työn touhussa ja valmistanut juhla-kansalle maittavaa liha-keiton kaikkine salaattisukkeineen ja leipineen. Jälkiruuksi oli aitoon Kiuruvetiseen tapaan kahvi ja korvapuusti.

Ruokailun jälkeen juhla-väki kiitti kokkia laulamalla ”Satumaan” Savoksi. Seuravaksi vuorossa oli tietokilpailu. Osallistujille jaettiin paperi, jossa oli 10 kysymystä. Kun kaikki tietävät kieron luontoni, tein kysymykset erittäin vaikeiksi. Sitten seurasi palkintojen jako, jossa parhaan palkintona oli Laukkasten Sukuseura ry:n sukukirja ”Vesireittejä vastavirtaan”.

Lopuksi pidettiin arpajaiset kaikkien osallistujien kesken ja myös arpajaispäävoittona oli sukukirja.

Kun virallinen ohjelma oli lopussa, Mäkipirtin täytti iloinen puheen sorina. Alkoi vapaa seurustelu. Osa vieraita poistui, mutta Mäkipirtin Saunatonnttu oli lämmittänyt saunan. Illan päätteeksi joku oli laittanut grillikodan grilliin tulet ja saunojat saivat iltapalaksi maukkaita grillattuja makkaroita. Lopulta viimeisetkin vieraat poistuivat kukin tahoilleen.

Juhlan järjestäjät, keittäjä Marketta, Eilat, Eero sekä minä Leo kiitämme kauniisti kaikkia osallistujia ja niitä henkilöitä, jotka auttoivat sukujuhlan toteutumisessa.

Leo Laakko
Laukkasten Sukuseura ry:n sukuneuvoston jäsen.

Juhlaorkesteri Keijo ja Tauno

Ruokapöytä on katettu

Tietokilpailun kysymyksiin vastaaminen

Vapaata seurustelua.

Juhlan juontajat Eero ja Leo

Elämän ilo

Nykymaailma monia suruja, huolia kantaa, joillekin masennukseen myös aihetta antaa.

Sodat, taudit, kriisit ja myöskin nälänhätä ovat monelle tänään jokapäiväistä arkea tätä.

Arkielämä usein runsaasti voimia kysyy on haastetta, jotta elämän kyydissä pysyy.

Työ, elanto ja monet taloudelliset huolet saattavat himmentää elämän valoisat puolet.

Elämän ilo meille päivittäin voimia antaa se helposti pienten vaikeuksienkin yli kantaa.

Ilo elämässä monenlaista onnellisuutta tuottaa, kun vain positiivisesti tulevaisuuteen luottaa.

Iloa eloon saa niin monenlaisista lähteistä: yllätyksistä, lahjoista, onnen muruista, tähteistä.

Elämän ilo voi olla esine, asia tai tavara. Se voi olla puhelu, viesti tai lämmin sydän avara.

Pulavuodet olivat niukkoja monessa kodissa; oli kaikesta puutetta, miesväki rintamalla sodissa.

Siitä huolimatta tyytyväisyys ja ilo kodeissa vallitsi. Rukouksien voima ilmapiiriä rauhoittavasti hallitsi.

Kun tahtoen haluaa toisille apua, palveluja tuottaa,

Luonto ja kauniit kasvit tuottavat paljon elämän iloa

voi sen positiiviseen vaikutukseen varmasti luottaa.

Lapsiperheille, vanhuksille, nuorille, yksinäisille voi antaa kyytiä, aikaa tai tulla muuten vain visiitille.

Vaikka auttaja itse ei mitään halua itselle odottaa, elämän ilo antaja varmasti huomamattaan saa.

Elämän ilo voi tulla tosi pienistä arjen asioista. Ne on huomattava, on ympärillä monenmoista.

Tyytyväisyys ja elämän ilo ne yhdessä kasvaa, kun vain niitä aktiivisesti arjessa rasvaa.

Positiivinen luonne paljon elämään iloa tuottaa, kun vain valoisasti tulevaisuuteen luottaa.

Sirpa Herve (os. Laukkanen)

Moni alkaa tutkia sukuaan intoa täynnä ja haluaa etsiä suvustaan tietoa, kuvia ja ehkä tarinoitakin, joita voisi tallettaa myöhempää ajankohtaa varten. Toisilla sukututkimus jatkuu läpi elämän. Se on aina uuden tiedon hakemista, ja jos omasta suvusta sitä ei löydy, siirrytään puolison sukuun.

Toisilla sukututkimus loppuu lyhyeen heti kun omasta suvusta löytyy joku niin sanottu musta lammas; henkilö, joka on ollut vankilassa, tehnyt itsemurhan tai jotain muuta, jota koko suku häpeää, ja hänestä ei puhuta.

Vaikka on totinen tosi, että jokaisessa suvussa on tapahtunut jotakin sellaista, josta ei mielellään puhuta, ja niistä löytyy mustia lampaita. Niin on myös minun suvussani, joten minä myönnän sen, vaikka moni sukulaiseni kieltäisi asian.

No syy siihen, miksi mietin näitä asioita, juontaa ehkä siitä, että moni Laukkanen lähti esimerkiksi meren taa paremman elämän toivossa. Joku heistä sai sen hyvän elämän ja elämänkumppanin, ja siellä elää vieläkin heidän jälkikasvuun. Kuka Kanadassa kuka muualla Amerikan mantereella?

Kaikille ei vain onnea suotu. Eräs Laukkanen meni Kanadaan, löysi elämäkumppanin siellä ja meni vihille. Hän teki töitä maanviljelijänä, mutta ei ollut ilmeisesti onnellinen, koska koti-Suomeen tuli sisaruksille ulkoministeriöltä tiedote hänen kuolemastaan. Kerrottiin hänen jääneen maiden alle, mutta loppu oli paljon karumpi.

En ole lopettanut silti sukututkimusta, vaikka olen löytänyt yhtä sun toista sellaista, jota joku voisi hävetä ja josta joku ei puhuisi. Mutta neidän ovat vain elettyä elämää.

kirjoittanut Jaana Väisänen

Syksy

Syksyn ruska järven takaa värikkäänä loistaa,
Tyyni vedenpinta peilinä sen kauniin kuvan toistaa.

Syksyinen päivä iltaa kohden hiljallensa matalaa.
Aika kulkee eteenpäin ja jatkaa vanhaa rataa.

Iltarusko punaiseksi maalaa taivaanrannan.
Usva nousee vettä pitkin, peittää järven pinnan.

Hiljallensa hämärä nyt pimeäksi vaihtuu
Viimeinenkin valonsäde mustaan yöhön haihtuu.

Jostain tuolta metsän takaa kuu nyt esiin soutaa.
Mustaan yöhön hopeaisen valon esiin noutaa.

Järven pintaa valaisee kirkas kuunsilta.
Tummat varjot heijastuvat järven rantamilta.

Idän taivas punertuu, kun uusi aamu koittaa.
Vähitellen aamun valo pimeyden voittaa.

Saapunut on uusi aamu, nousee uusi päivä.
Poistunut on pimeys ja tullut valon häivä.

Nauttikaamme siitä, mitä syksy meille antaa.
Syksyn ruskan värikirjot meidät talven syliin kantaa.

Leo Laakon runoarkisto

Heikki Laukkanen
puheenjohtaja
Runonlaulajantie 123, 51900 Juva
0400 755 204
heikkilaukkanen64@gmail.com
[Kerimäen sukuhaara](#)

Antti Laukkanen
varapuheenjohtaja
lehden oikoluku, sukututkimus, DNA
Retkeilijänkatu 6 A 10, 00980 Helsinki
0400 769 808
antti.t.laukkanen@gmail.com
[Parikkalan \(Kinnamiemen\) sukuhaara](#)

Kirsti Laukkanen
tuotteiden myynti
Mannisenrinne 4 A 17, 40270 Palokka
044 979 2653
kirsti.laukkanen53@gmail.com
[Jyväskylän sukuhaara](#)

Oskari Laukkanen
varainhoitaja
Neularanta 4, 70780 Kuopio
0400 271 353
oskari.laukkanen@gmail.com
[Pielaveden sukuhaara](#)

Leo Laakko
lehtivastaava, sukututkimus
Latvakuja 2, 16300 Orimattila
044 323 7475
leo.laakko@gmail.com
[Kiuruveden \(Kinttaa\) sukuhaara](#)

Sirkka-Maaret Pumpanen
sihteeri, Facebook
Leipämäentie 753, 58700 Sulkava
0400 327 7179
sirkkamaaret@luukku.com
[Kurkijoen sukuhaara](#)

Heli Janhonen
lehden toimittaja
Vanha Kuninkaantie 9 as 1 06100 Porvoo
050 375 5377
heli.janhonen@mondaymorning.fi
[Jyväskylän sukuhaara](#)

Risto Laukkanen
jäsenrekisterin hoitaja
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
0400 647 637
risto.laukkanen@elisanet.fi
[Kesälahden sukuhaara](#)

Pia Laukkanen
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
050 344 0456
mariapia.laukkanen@gmail.com
[Kesälahden sukuhaara](#)

Pekka Laukkanen
kotisivut, jäsenrekisteri
Rinnekatu 18, 18100 Heinola
040 528 5316
lucapekka@gmail.com
[Uukuniemen sukuhaara](#)

Ajomies-patsas

Punkaharjun kansallismaisemassa sijaitsevan metsämuseo Luston edustalla on Ajomies-patsas. Luonnollisessa koossa olevat hevonen ja mies kertovat vielä sodan jälkeenkin tärkeästä työparista. Näin puut siirtyivät metsäpalstoilta tienvarteen tai vesistön rannalle uittoa varten. Monet Laukkaset ovat saaneet toimeentulonsa tällä yhdistelmällä. Näky on tuttu monien meidän sodan jälkeen syntyneiden lapsuudesta.

Vuonna 1994 valmistuneen patsaan on suunnitellut Herman Joutsen (1924 Salmi-2011 Kuopio), joka on toteuttanut useita hevospatsoita. Patsas sijaitsee kesän 2024 sukukokouspaikan pihassa.